

פרשת שמות

וירא ה' כי סר לראות (ג, ד)

משה מנהיג ישראל

בפרשת השבוע משה רבינו נבחר להיות המנהיג של עם ישראל. מעיון בפרשתינו ובמדרשים הנלווים אנו למדים שמשה רבינו זוכה להיבחר למנהיג של עם ישראל בזכות מידת החסד הטבועה בקרבו.

"וירא בסבלותם"

"ויאמר לרשע למה תכה רעך"

גם בהגיעו למדיין כאשר רואה שהרועים מתעללים בבנות יתרו אומרת התורה "ויקום משה ויושען" וידוע המדרש המפורסם "אמרו רבותינו כשהיה משה רבנו רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לחסות. כיון שהגיע לחסות, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע משה אצלו אמר, אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא, עייף אתה, הרכיבו על כתפו והיה מהלך, אמר הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך, חייך, אתה תרעה צאני ישראל הוי ומשה היה רועה" (מדרש רבה)

ונשאלת השאלה האם בזכות מידת החסד זוכה משה להיות המנהיג של עם ישראל. עד כמה שחסד ונתיבה גדולים ומשובחים הם עדיין לכאו' אינם מצדיקים להתעטר בכרתה של תורה. מושיע את ישראל, מדבר עם ה' פנים אל פנים, נכנס ויוצא בבית פרעה, וכל זה בזכות "חסד" ?!

אם נשים לב נראה שהתורה לא מתארת רק את התגלותו של משה. ואינה מתחילה רק מפסוק י"א "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו". אלא מתארת בפרוטרוט את כל ההיסטוריה של משה רבינו. התורה מספרת על מסירות נפשם של אימו ואחותו, על נישואי עמרם וכבד, על ההצפנה בתיבת גומא, על בת פרעה שמשה אותו מן המים. ועל חייו בבית פרעה. לשם מה התורה מעריכה לספר את כל ההיסטוריה שלו משחר ילדותו, מה זה בא ללמדנו?

ללמדנו שמשה רבינו עוד משחר ילדותו נולד להיות המנהיג של עם ישראל הוא נולד בבית מיוחד שהאמא והאחות מוסרים את נפשם ומסכנים את חייהם למען העתיד של עם ישראל. אבא ואמא מתחתנים ומביאים ילדים אפ"י שיוודעים שנגזר דינם למיתה. משה נולד ובבית אור גדול. נולד כאן נשמה גדולה שבכוחותיה להנהיג עם עם ישראל. מקטנותו כבר נמצאים בו כל תכונות הנפש הגבוהות של מנהיג עם ישראל.

ואז מסובב כל הסיבות מכניס אותו לבית פרעה. והדברים הם פלא - לבית פרעה?! מה פתאום זה ממש לא המקום שלו. היה מן הראוי לשמר נשמה גבוהה זו בקרב מחנה ישראל, הרי הוא אמור להנהיג את עם ישראל מה לו בביתו הטמא של פרעה ? ? ?

המדרשים מעריכים לספר על גדולתו של משה בבית פרעה עד שפרעה אומר למשה "רוצה ולא רוצה, בן בתי את, כל פרקופי (גדולה וכבוד) שאת מבקש אמור, ואני נותן לך" (מדרש רבה)

משה לוקח את כל כישורי המנהיגות שניחן בהם עוד משחר ילדתו וממשיכם בבית פרעה. היה לו את כל הסיכויים ואת כל הנתונים הנדרשים על מנת להיות מלך ומנהיג בחצר המלך פרעה. הוא בנה המאומץ של בת פרעה, פרעה אוהב אותו. הוא מקושר, מוכשר, והוא אמור באופן טבעי להיות המלך הבא של מצריים.

פרשת שמות

אבל אז מגלה משה שהוא יהודי וכי ואחיו נאנקים תחת עול השעבוד ואז אומרת התורה "וירא בסבלותם". משה רבנו משתתף בצערם וליבו נכמר עליהם עד כדי כך שהוא מסכן את נפשו ובורח ממצרים. ובעצם מוותר על הכל. על כל מנעימי המלכות על מנת להציל את אחיו היהודים. כאן נולד המנהיג של העם היהודי. משני הסיכות א: הוויתור על ההנהגה המצרית ב: וירא בסבלותם.

משה נבחר לא רק בגלל היותו רחמן ובעל חסד. אלא גם בגלל הכוח האדיר היכולת לוותר על המלוכה המצרית הטבעית בשביל אחיו בני עמו בשביל עזרה לחלש. אלא הם כוחות אדירים המקנים לו את ההנהגה.

וכל הרעיון הזה מתומצת בתורה בשני מילים "**סר לראות**"
"וירא ה' כי סר לראות. ראה הקב"ה במשה שסר מעסקיו לראות בסבולתם, לפיכך ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה" (מדרש רבה)
סר מעסקיו ממלכות מצרים
לראות וירא בסבלותם
אז זוכה משה ל"ויקרא אליו האלוקים וכו' וכו' - - - משה המנהיג של עם ישראל.